

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lugduni, 1663

Caput 4. Circa Ecclesiasticorum bonorum Immunitatem alienationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

DVBIVM VII.

An fructus, & proventus Beneficiorum quorumque ipse habet dominium possint locari in longum tempus, v.g. pro tota sua vita sine Extraneis.
Ambitiosa?

41
Non potest

Non potest. Quia in ea Extraneis prohibetur alienatio, ac locatio ultra triennium omnium Ecclesiasticarum rerum immobilium, & pretiorum mobilium quae servando servari possunt. At sub bonis Ecclesiasticis non solum bona Ecclesiae, sed propria Beneficia comprehenduntur. Ergo ea non potest ultra tempus praescriptum locare. Ita enim particula Quae servando servari possunt, non potest intelligi de fructibus beneficiorum nondum collectis, hi namque diu nequeunt, quod non possunt servari. Sic Gama. decis. 390. num. 6. & decis. 156. num. 1. Barbo. p. 3. de potest. Episcop. alleg. 95. n. 10. Gutierrez l. prim. canon. 99. c. 8. num. 14. Bonacin. de contr. feudi, d. 5. q. 8. pun. 4. num. 32.

42
Potest omnino.

Potest omnino. Quia decisio Extraneis Ambitio est ex illius procerio est delimitata: cum generale sit legi ex Rabnica, sub qua collocatur, accipere interpretationem, quod ad leg. 1. v. Praesidio C. Ne liceat terro provocare ibi. Bald. & plurius exornat Alexand. lege prima ff. si certum petatur num. 3. At in procerio manifestum est de solis bonis Ecclesiae Extraneam loqui, inquit in m. Immobiles, & mobilia praesidio Deo dicata, ex quibus Ecclesia requiritur, & Administratio alimonia venduntur. En qualiter de bonis Ecclesiarum loquatur, non de rebus propriis beneficij, ac dignitatis. Ita Couar. l. 2. var. cap. 16. n. 6. Molina l. 1. de primog. cap. secund. num. 27. Molina noster tract. secund. d. 466. post medium Valquez opusc. de reddit. cap. 2. §. 2. num. 31. & 34. Azor. p. 2. l. 9. cap. secund. quae. 7. Spectato iure communi, & alij plures.

43
Verus hoc mihi.

Verior mihi sententia haec, licet enim in decreto generalis prohibitio adiciatur omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum per antonomasiam solum bona Ecclesiae, bona Ecclesiastica nuncupantur. Profecto illa generalis prohibitio debet intelligi iuxta constitutionis procerium, quae est de rebus deo dicatis.

CAPVT IV.

Circa Ecclesiasticorum bonorum immunitatem alienationis.

DVBIVM VII.

Pecunia, qua ab aliquo destinata est ad emptionem bonorum stabilium intelligiturne sub nomine boni stabili non alienari?

Illius facti. 1. Ecclesiastica bona immobilis pretiosa, quae tenendo servari possunt, inalienabilia esse, in iuris canonibus à iure statuit. Porro pecunia sub rebus mobilibus pretiosis non computatur. Quia vni quotidiano deseruit, & ad illam est destinata, neque servata vltim fructum parit. Quod si ad emptionem bonorum stabilium: vel b. grat. censuum, praediorum, vel pretiosorum mobilium, sub nomine boni stabili, vel mobilis pretiosi intelligatur?

Intelligitur quidem nec alienari ab ecclesia potest. Quia in hoc casu ratione huiusmodi destinationis, loco rei stabili, aut mobilis pretiosae succedit. Sic Azor. p. 2. l. 9. e. 1. quae. 5. Barbo. p. 3. de potest. Episc. alleg. 95. n. 4. Bonac. d. 3. de contr. locat. q. 8. pun. 4. numer. 2.

Non intelligitur. Quia talis destinatio, quae nondum executioni est tradita, à destinantis voluntate pendet, quae mutari potest, & pecunia illa dum res stabili aut mobilis pretiosa non capitur vltim quotidiano potest licite deseruire, & absumi. Ita Doctores, quos consultui. Palao 10. 2. d. vni. de Ecclesiasticis. in m. n. pun. 15. §. 1. n. 5. Valq. de reddit. c. 2. §. 2. num. 47.

Ego quidam existimo veram primam sententiam esse solum, quando destinatio pecuniae habet ortum ex eo, quod à testatore ad illum effectum relicta fuerit vel ex re aliqua immobili processerit vel pretiosa ipsius Ecclesiae, quae ut renouaretur, vendita fuerit. In his ergo verum est subrogari pecuniam locore immobilis. Idem iuris est de pecunia, quae Monialibus in dote traditur. Quia ex voluntate donantis censetur data monasterio, quae pro Monialis sustentatione perferret. Aliae vero destinationes omnino videntur accidentariae, neque pecuniae conditionem mutant.

ELSCOR
Theol. Mo
Tom. VII. V
E. IV

D V B I V M VIII.

*Pecunia in banchis camporum op-
sita potestne, ab Ecclesia
alienari?*

48 **A**lienari non potest. Quia tunc videtur
negotiationi exposita, & uti bonum sta-
bile, nempe census fructum habere.
Sic Tiraquell. de retract. lignag. §. i. glof. 7. num.
214. B. ad Clarum, §. fin. q. 38. nu. 31. Bar-
boia p. 3. de potest. Episc. alleg. num. 44. alios
referens

49 **P**otest alienari. Quia in banchis solummo-
do collocatur interim, dum sese offert illam
consumendi necessitas: unde accidentarium
omnino est, quod fructus referat. Ita Castro
Palao 2. de Ecclesiasticor. immun. d. vni. pun.
15. §. 1. n. 6. 160 in reb. decis. 160.

50 **P**robabilius hoc esse reor. Primam senten-
tiam veram esse iudicans solum in sensu Du-
bio 37. explicato. Nam pecunia collecta ex
fructibus, seu redditibus rerum immobilium,
vel pecunia, quæ ex testatoris voluntate ad
sumptus quotidianos relicta est, non video,
qua ratione debeat inter bona immobilia com-
putari. Unde enim est obligatio illam in ban-
chis camporum conferuandi?

D V B I V M IX.

*An reliquia Sanctorum comprehendan-
tur sub bonis mobilibus pretiosis, alie-
nationi non subiectis?*

51 **N**on comprehenduntur. Quia hæc pretio
æstimari nõ possunt. Sic nonnulli Theo-
logi non immeriti.

52 **C**omprehenduntur sane si insignes sint.
Quia esto pretio non æquengur sunt supra
omne pretium. Ita Riccius dec. 63. num. 6. Bon-
nac. d. 3. de contr. feudis. quest. 8. pun. 4. n. 17.

53 **C**ensio sub mobilibus pretiosis contineri,
nullatenusque alienari posse. Vocarem autem
Reliquias insignes caput, pedem, manum ali-
cuius Dni satis cogniti, & qui in magna apud
omnes veneratione est.

D V B I V M X.

*An legatum Ecclesie relictum si accepte-
tur, & refundatur in Ecclesia bonum,
non possit alienari: & Ecclesia
vel Monasterium possit illud non
acceptare?*

54 **D**onus, vinea, prædium, census, aureum
pretiosum Ecclesie, vel Monasterio re-
lictum absque conditione expressa, vt in per-

petuum conferuetur, si acceptatum legatum
sit, inter bona alienationi non obnoxia com-
putantur.

At Ecclesia vel Monasterium non potest le-
gatum nõ acceptare, quia illa repulsa est qua-
dam legati alienatio, siquidem, ea facta, tran-
sit ad heredem. Et quia inter bona immobilia,
seu mobilia pretiosa comprehenduntur iura,
& actiones, ad immobilia vel mobilia pretiosa.
Et quia favore ecclesie hæc legata in Ecclesia
trahuntur ipso iure etiã abiq; traditione leg. fin.
C. de sacros. Eccles. Sic Mol. rr. 2. d. 468. n. 10.
Quaranta sum. Bullar. v. Alienatio rer. Eccles.
num. 23. Barboia p. 3. de potest. Episc. alleg.
95. num. 54. Menchaca de successu l. 3. §. 27.
num. 23.

55 **P**otest equidem non acceptare legatum,
quia hæreditas delata, & Ecclesie non in-
corporata, non est ius quæsitum Ecclesie, sed
querendum. Ergo inter bona ecclesie com-
putandum non est. Et quidem reputatio non
est alienatio, sed solum est non acquisitio leg.
Alienatio nis, ff. de verbor. signif. Alias debitor
repudians legatum censetur illud alienare in
creditorum fraudem. Ita Riccius prax. decis.
96. Sanch. l. 7. de mar. d. 4. num. 12. Bonac. d.
3. de contr. feudis. q. 8. pun. 4. num. 38. Azor. p.
2. l. 9. c. 1. q. 12.

56 **P**rimam sententiam satis probabilem esse
reor, sed secundam communem quidem, pro-
babilior emigo. Fateor enim, facta repulsa
ab Ecclesia, vel Monasterio, legatum ad hæ-
redes transire: abnego tamen transire ex re-
pulsâ: transit enim ex successione, quæ ex
legato facta impediatur. Etiam concedo
iura, & actiones absolutas sub bonis immo-
bilibus propriis comprehendî: at ius ad lega-
tum & hæreditatem non est absolutum, sed
sub tacita conditione, si legatio placuerit: ac
proinde est ius renocabile, & imperfectum.

D V B I V M XI.

*An si aliqua res pretiosa mobilis Mona-
sterio relinquatur, poteritne vendi,
& in Religiosorum sustentationem,
aliove vsus conuerti?*

57 **M**inimè vendi poterit, quia est iam ex
ipso receptione incorporata Monaste-
rio. Ergo sicut mobile pretiosum Mo-
nasterij alienari nequit, sic res illa relicta. Sic
Riccius prax. decis. 53. num. 5.

58 **P**oterit vendi, quia tota prohibitionis ra-
tio alienandi res mobiles pretiosas, quæ ser-
uando seruari possunt, est, quia inter bona im-
mobilia computantur, quorum alienatio om-
nino est prohibita, non seruatis à iure solem-
nitatibus expressis. At hæc prohibitio non
procedit in legato rei immobilis relicte Mo-
nasterio incapaci retinendi: Ergo à fortiori
nec procedere debet in legato relicto rei mo-
bilis pretiosæ, tamen si longo tempore seruari
possit; quia non videtur obligatum id lega-
tum conferuare in perpetuum: Ita Palao rom.
2. d. vni. de Ecclesiasticor. immun. pun. 15. §. 1.
numero 13.

Scio

60 Sed primam sententiam probabilem satis esse, & ab August. Barbosa admitti p. 3. de potest. Episc. allegat. 95. num. 5. Sed secundam probabiliorem esse crediderim, dum video quotidie res pretiosas monasterio relictas absque expressa retinendi, & in perpetuum conservandi eas conditione vendi, & earum pretium in Religiosorum sustentationem, alioquin in vius converteri. Nec credo, apud perfectos posse huiusmodi usum ad id vigere, si vilo circa hoc adesset scrupulo pungi deberent.

D V B I V M XII.

An iurans bona Ecclesia non alienare peccet contra iuramentum, si ea tradat in pignus, vel hypothecam, vel in feudum, & emphyteusim, aut in longi temporis locutionem?

61 Non peccat. Quia in iis, quae odiosa sunt, sic etiam debet interpretatio fieri. Ergo solum de alienatione propria, qualis est ea, per quam directum dominium transferitur, intelligendum est. Sic Couar. l. 2. var. c. 16. n. 2.

62 Peccat quidem. Quia iuramentum absolute sumptum intelligendum est iuxta materiae qualitatem: tum autem in hac materia alienationis bonorum ecclesiasticorum non sola venditio, donatio, aut permutatio: sed etiam quaevis actio, per quam vile dominium transferitur, intelligatur: sit plane iuramentum non alienare Ecclesiae bona, & locantem ad longum tempus, & pignori, aut specialiter hypothecae subiectentem, Ecclesiastica bona alienare, ac proinde esse periculum. Ita Patormit. ad Cap. Intellecto, de iur. iur. n. 10. Molin. ir. 2. d. 4. 66. Valq. de re. i. c. 2. §. 2. d. h. 3. num. 24.

63 Probabilitate non caret sententia prima, secundam tamen longe probabiliorem esse non dubito. Nam quando de legislatoris mente aperte constat, laxae interpretationi non est locus. Constat autem aperte, non solum venditionem, donationem, aut permutacionem: sed omnem aliam actionem, per quam vile ecclesiae dominium transferatur, esse prohibitam.

D V B I V M XIII.

Intuit quis Praeulatus se non alienaturum vlla Ecclesia bona, nisi Pontifice consulto: Hoc iuramentum extenditurne ad quamlibet alienationem, in qua iure permissum?

64 Extenditur ad quaslibet alienationes siue iure probatas, siue ab eo permissas. Quia iuramentum aliquid debet operari, si autem ad illas alienationes prohibitas extendi ierit, non appareat cuius utilitatis sit. Sic Azor p. 3. l. 9. c. 1. g. 9. plures referens. Molina

ir. 2. q. 468. Abbas ad Cap. Vi super hi. Nar. comment. de alienat. rer. Ecclesiasticar. num. 14.

Non extenditur ad alienationes permissas à me, sed solum ad illicitas & contra iuris formam. Quia iurans non infeudatorum bona Ecclesiae in consilio Pontifice, non intelligitur de feudo dato, & ad Ecclesiam devoluto: quia hic est per se licitus, sed de nova feudi datione, quae illicita est. Iurans non alienare res Ecclesiae, potest alienare immobilia. Iuramentum factum de non alienandis rebus Ecclesiae de alienatione illicita intelligitur. Unde cum Praeulatus se perpetuo in Ecclesia commoraturum iurat, non obstante illo iuramento, potest ex causa necessitatis, aut utilitatis abesse. Quia iuramentum factum in materia iuris ad iuris terminos restringi debet. Ergo iuramentum factum de non alienando bona Ecclesiae nisi consulto Pontifice, intelligi debet de non alienando in illis casibus, in quibus Pontificis consensus à iure postulatur iuxta Extravag. Ambrosio. Ita multi Doctores, quos refert pretio, & aperto nomine Castro Palao tom. 2. d. 4. um. de Ecclesiasticor. in man. p. 15 §. 2. n. 4.

Hic dicendi modus mihi probatur. Nec videtur contraria sententia fundamentum. Abnegatio enim nisi iuramentum operari: operari enim firmiorem reddi Praeulatum in obsequiis à iure statutis.

D V B I V M XIV.

Conditiones à iure praescriptae ad rerum Ecclesiae alienationem servandae sunt, in legato relicto ea clausula: ut quoties ecclesiae voluerit illud alienare, & in proprios usus convertere, non servata illa solemnitate possit?

65 Reolo ex sect. 1. nonnullas solemnitates, seu conditiones à iure requiri, ut res Ecclesiae immobiles pretio possint alienari: nempe tractatum, consentium expressum col. g. j. & in col. g. j. formam superioris consentium, subiectam conditionem Clericorum in casibus expressis, & consentium Pontificis, ubi Extravag. Ambrosio fuerit recepta. Quoties igitur est, an debeant haec conditiones servari in legato relicto ea clausula, ut quoties ecclesiae visum fuerit, illud possit alienare?

66 Debet servari, quia illa conditio reicienda est tanquam turpis, & habenda pro non apposta siquidem est illi contraria. sic Ari. de alienat. n. 39. Quarant. s. m. Bullar. v. Alienat. n. 31. & 32. Riccius prax. dec. 67. Bonoc. d. 3. de contr. g. 8. p. 4. n. 8.

67 Servari non debent, validaque est illa clausula in legato apposta, quia tunc Ecclesia ex potestate excepta à testatore legatum alienare: testator autem poterat suam rem abique ea solemnitate alienare. Ergo transferens rem Ecclesiae potest eam ea potestate conferre. Ita Palao tom. secund. d. 4. um. de Ecclesiasticor. p. 17. num. 2.

Handwritten text on the left page: ESCOBAR Theol. Mor. Tom. VII. V. E. IV.

immun. pun. 15. §. secund. num. 14.

70
Hoc mihi
probabilis

Probabiliter hanc sententiam esse crediderim. Nam testator potuit relinquere Ecclesie hereditatem ea clausula apposta: vt post aliquot annos teneatur illam transferre in aliquem ex consanguineis testatoris, quem Ecclesia eligit: sed ad hanc translationem nullus conatus Pontificius, nullusque tractus est requisitus Argument. leg. 1. §. 3. C. Quando decreto opus non est, & tradit Quirana v. Alienatio rer. Eccl. n. 45. & Barboia p. 3. de potest. Episc. alleg. 95. nn. 61. Ego neque etiam in casu nostro requiritur, cum in eo etiam sit quoddam fideicommissum, & ex voluntate testatoris alienatio procedit. Abnegatur illam clausulam reuocandam esse tanquam turpem, ac iuri contrariam: cum ius solum prohibeat alienare res Ecclesie, quae illius sunt absolute, scilicet illas quae non sunt absolute, & perpetuo Ecclesiae, sed quae in Ecclesiae illas retinere placent.

DVBIVM XV.

An legatum relictum ea conditione, vt nunquam alienetur: possit seruari solemnitatibus à iure praescriptis, alienari?

71
Alienari
non potest.

Alienari non potest, si Ecclesia alia bona habeat, quibus possit vtilitati, pietati, ac necessitati consulere, quia tunc seruari potest talis conditio, neque est contraria iuri concedenti alienationem rerum Ecclesiasticarum in casu vtilitatis, pietatis, vel necessitatis. Facit textus *Aubert. de alienat. & emphyteos. collat. 9. §. Sanctissimus* ubi inquit Imperator, res Ecclesiae alienari posse pro captiuis redimendis, nisi eo pacto dona a fuerint, ne alienari queant. Ne igitur haec constitutio aliis iuribus concedentibus alienationem ex causa pietatis, vtilitatis, vel necessitatis, contraria sit, dicendum videtur, prohibere alienationem, dum sunt alia bona, quibus satisfieri pietati, vtilitati, ac necessitati potest: secus cum non sit. Sic alii doctores, quos presso nomine memorat Palao 20. 2. d. vni. de Ecclesiast. cor. immun. pun. 15. §. 2. nn. 15. quorumque sententiam probabilem esse docet.

72
Potesse
alienari.

Potesse alienari tale legatum, licet Ecclesia alia bona habeat, quae alienare queat, quia habere Ecclesiam bona alia quae alienare possit, non impedit quominus legatum alienatio ex causa pietatis, vtilitatis, vel necessitatis, & seruatis iuris solemnitatibus, fiat: sed quoties sit alienatio ex causa pietatis, vtilitatis, vel necessitatis, & seruatis illis conditionibus, à iure permittitur: Ergo non potest testator contrariam conditionem apponere: non enim potest iuri derogare. Ergo si apposta est, vt turpis

erit reicienda. Ita Syluest. v. Alienatio, g. 2. §. Azor. p. 2. l. 9. c. 2. g. 9. Graf. Innocent. & Panor. in Syluestro cuius Palao supra.

Probabilis hoc esse iudico respondens ad textum in *Aubert. de alienat.* non posse legatum alienari pro captiuis redimendis, si eo pacto donatum fuit, vt non alienetur, nisi captiui extremam, aut valde grauem necessitatem patiantur. Id enim operatur conditio, vt non pro quacumque necessitate alienari illud legatum possit.

DVBIVM XVI.

Licitane est permutatio, qua fit vnus Calicis, v. gr. huius Ecclesiae pro alio aequo pretioso alterius Ecclesiae ornamento absque praedicta solemnitate?

Constat, permutationem alienationem esse, quia est translatio domini, quod in vnam rem habet, & alterum illius loco acquiris, ac proinde fieri nequit sine praefata solemnitate *Cap. 1. de his, quae sunt à Prel. sine cons. Capis.* solum est dubium, an licita sit permutatio Calicis, v. g. pretiosi pro aliquo ornamento: vel vnus hereditatis pro hereditate alterius Ecclesiae absque praescripta illa solemnitate.

Non est licita, quia in *Cap. Castellae 10. g. 2. & clarius in c. sine exceptione 1209. 2. & in Extrauag. Ambrosiae* eodem modo prohibetur permutatio, ac venditio, & donatio prohibetur: sed apud omnes constat, venditionem, & donationem rerum vnus Ecclesiae celebrari non posse cum altera absque praedicta solemnitate: Ergo nec permutationem: Sic Quaranta sum. Bullar. v. Alienatio, n. 15. Bonac. d. 2. de contract. feudi, g. 8. pun. 4. n. 20.

Licita est, spectato iuris rigore. Quia in eiusmodi Ecclesiasticis permutationibus omnino cessat ratio prohibitionis alienandi res Ecclesiae quae est, ne res Ecclesiae ab Ecclesia exeant, & profanis vsibus applicentur: quod constat ex proemio *Extravag. Ambrosiae*, ibi: *Profanis vsibus applicare, aut cum maximo illorum, aut diuini cultus detrimento exquisitis medijs usurpare praesumunt.* Ita Reccius *prax. dec. 74.* Barboia p. 3. de potest. Episc. allegat. 95. n. 55.

Cum his opinor. Non enim me retardat, aliquos textus eodem modo prohibere permutationem, ac prohibet donationem & venditionem. Quia sufficit, quod in aliis textibus permittatur permutatio inter Ecclesias, non tamen donatio, & textus, quantum fieri possit debent esse conformes, neque admittebat illorum correctio sine claro fundamento. Hoc spectato iure: ex consuetudine autem eadem solemnitas ac in venditione requiritur.